ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce: **J. Š.**, zastoupeného Mgr. Martinem Zikmundem, advokátem, se sídlem Šafaříkovy sady 5, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, proti rozhodnutí Krajského úřadu Karlovarského kraje, se sídlem Závodní 353/88, Karlovy Vary, ze dne 2. 3. 2011, č. j. 392/SZ/11-3, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 3. 2012, č. j. 17 A 21/2011 - 53,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 3. 2012, č. j. 17 A 21/2011 – 53, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností žalovaný (dále jen „stěžovatel“) brojil proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 3. 2012, č. j. 17 A 21/2011 – 53 (dále jen „napadený rozsudek“), jímž krajský soud zrušil rozhodnutí původního žalovaného Krajského úřadu Karlovarského kraje ze dne 2. 3. 2011, č. j. 392/SZ/11-3 (dále jen „napadené rozhodnutí“). Tímto rozhodnutím původní žalovaný zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Městského úřadu v Aši, odboru sociálních věcí a zdravotnictví, ze dne 31. 12. 2010, č. j. 17738/2010/ASS (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), kterým byla žalobci odňata ode dne 1. 8. 2010 dávka pomoci v hmotné nouzi – doplatek na bydlení z toho důvodu, že částka příjmu žalobce zvýšená o příspěvek na živobytí a snížená o odůvodněné náklady na bydlení nebyla nižší než částka na živobytí; žalobci také zanikl nárok na příspěvek na živobytí, a proto také ztratil nárok i na doplatek na bydlení.

V napadeném rozhodnutí původního žalovaného bylo uvedeno, že prvostupňový orgán postupoval bez jakéhokoliv pochybení. Žalobce v měsíci srpnu 2010 nesplňoval zákonem stanovenou podmínku pro nárok na doplatek na bydlení, a to nárok na příspěvek na živobytí. V tomto ohledu přitom není orgánu pomoci v hmotné nouzi dáno žádné uvážení. Prvostupňový orgán vydal v měsíci prosinec 2010 rozhodnutí o odejmutí příspěvku na živobytí ode dne 1. 8. 2010, proti němuž žalobce podal odvolání. V odvolacím řízení bylo toto rozhodnutí potvrzeno rozhodnutím původního žalovaného ze dne 17. 1. 2011, č. j. 84/SZ/11-3, které nabylo právní moci dne 20. 1. 2011. V měsíci červenci 2010 získal žalobce podporu v nezaměstnanosti v celkové výši 28.008 Kč. Z uvedených důvodů původní žalovaný neshledal žádného pochybení prvostupňového orgánu při vydání rozhodnutí o odejmutí doplatku na bydlení ode dne 1. 8. 2010, neboť žalobce v měsíci srpnu 2010, kdy byl hodnocen jeho nárok na doplatek na bydlení, neměl nárok na příspěvek na živobytí a dále v tomto měsíci příjem žalobce zvýšený o příspěvek na živobytí a snížený o odůvodněné náklady na bydlení nebyl nižší než částka na živobytí.

V žalobě proti napadenému rozhodnutí stěžovatel uvedl, že napadené rozhodnutí je v rozporu se správním řádem a odepírá mu základní práva. Žalobce především namítl, že od 1. 7. 2010 mu byla přiznána dávka doplatek na bydlení ve výši 511 Kč, a to rozhodnutím ze dne 26. 11. 2010, č. j. 16008/2010/ASS. Na to mu ovšem byla tato dávka odňata rozhodnutím prvostupňového orgánu ze dne 31. 12. 2010, č. j. 17738/2010/ASS ode dne 1. 8. 2010. K tomu žalobce uvedl, že v červenci mu byla po 7 měsících vyplacena zadržovaná podpora v nezaměstnanosti, přičemž poté mu byly s pětiměsíčním zpožděním odebrány dávky příspěvek na živobytí i doplatek na bydlení od 1. 8. 2010. Tento postup považoval žalobce za rozporný s ustanoveními zákona o pomoci v hmotné nouzi. Z uvedených důvodů navrhl zrušení napadeného rozhodnutí původního žalovaného.

Krajský soud si v řízení o žalobě proti napadenému rozhodnutí vyžádal potvrzení Úřadu práce v Chebu ze dne 24. 5. 2011, z něhož bylo zjištěno, že žalobci byla vyplacena jednorázově podpora v nezaměstnanosti za 5 měsíců podpůrčí doby za dobu od 18. 1. do 17. 6. 2010 na základě rozhodnutí MPSV ze dne 23. 6. 2010, č. j. 2010/38888-424, které nabylo právní moci dne 25. 6. 2010. Na tomto podkladě byla žalobci vyplacena dne 15. 7. 2010 částka 27.270 Kč, ačkoliv dle rozpisu jednotlivých měsíčních částek se mělo jednat o částku 28.008 Kč. Dále vycházel ze správního spisu žalovaného, z něhož zjistil, že neobsahuje potřebné podklady pro vydání rozhodnutí stanovené zejména v § 50 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a proto žalovaný nemohl tyto podklady řádně hodnotit v souladu s ustanovením § 50 odst. 4 správního řádu. Zejména krajský soud uvedl, že přílohy č. 3-5, které obsahují listiny uvedené ve vyjádření původního žalovaného, není zřejmé, kdy byly ke spisu skutečně připojeny, neboť nejsou uvedeny ve spisovém přehledu (na rozdíl od ostatních písemností).

Ve vlastním odůvodnění napadeného rozsudku krajský soud shledal, že napadené rozhodnutí původně žalovaného je nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost a skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, nemá žádnou oporu ve správním spisu, přičemž to stejné platí i o prvostupňovém rozhodnutí (§ 76 odst. 1 písm. a), b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů - dále jen „s. ř. s.). Podle ustanovení § 68 odst. 3 správního řádu musí být v odůvodnění rozhodnutí uvedeny důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy,

kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí. Ve správním spisu vedeném v předmětné věci však nejsou založeny všechny nezbytné podklady pro vydání rozhodnutí, jelikož založení určitých písemností v části označené „příloha č. 3-5“ neprokazuje jednoznačně, že např. kopie odpovědi Úřadu práce v Chebu ze dne 13. 7. 2010, týkající se sdělení o přehledu plateb podpory v nezaměstnanosti žalobci v částkách shora uvedených, byla po celou dobu součástí správního spisu, neboť v takovém případě by byla nepochybně uvedena ve spisovém přehledu. Podle krajského soudu z žádného dokladu nevyplývá, kdy byla žalobci skutečně vyplacena částka 28.008 Kč uvedená jako příjem žalobce v měsíci červenci 2010. Prvostupňové rozhodnutí neobsahuje podle krajského soudu vůbec žádné konkrétní skutečnosti, na základě nichž bylo rozhodnuto, jelikož není vůbec uvedeno, jakým rozhodnutím a ze kterého dne i v jaké výši bylo rozhodnuto o přiznání dávky doplatek na bydlení, která byla odejmuta. Z předmětných rozhodnutí není zřejmé, z jakého podkladu a kdy bylo zjištěno vyplacení předmětné částky žalobci, a také není uveden důvod započtení částky 28.008 Kč pouze do příjmu žalobce v měsíci červenci 2010, a nikoliv rozpočtení částek na jednotlivé měsíce (leden až červen), za něž podpora v nezaměstnanosti byla přiznána a vyplacena. Konkrétně krajský soud zavázal žalovaného, aby zejména skutečnosti sdělené dne 24. 5. 2011 Úřadem práce v Chebu zohlednil za použití počítačového programu OKNouze/ OKslužby ve dvou variantách výpočtu, kdy bude jednak zohledněna situace, v níž by příjem 28.008 Kč (resp. 27.270 Kč) byl zohledněn za měsíc červenec 2010, a jednak situace, v níž by příjem žalobce za jednotlivé měsíce duben až červen 2010 doložený v témže sdělení Úřadu práce v Chebu včetně srážky ze mzdy ve výši 738 Kč činil za duben 5.077 Kč, za květen 4.848 Kč a červen 2.590 Kč. Podle názoru krajského soudu je rozhodující skutečné vyplacení konkrétní částky žalobci, a nikoliv pouhé datum výpočtu výše celkové podpory v nezaměstnanosti, a proto zavázal správní orgán názorem, že je třeba provést výpočet dávky příspěvek na živobytí a žalobci přiznat tu výši dávky, která pro něho bude příznivější, neboť nemůže jít k tíži občana skutečnost, že zákonodárce nepamatoval na všechny varianty případů, které v praxi mohou nastat a musí být řešeny. Podle krajského soudu další pochybení původního žalovaného spočívá v tom, že místo zrušení prvostupňového rozhodnutí zatížil své (napadené) rozhodnutí stejnou vadou. Nebylo totiž zřejmé, kterého dne skutečně byla jednorázově vyplacena podpora v nezaměstnanosti žalobci či připsána na jeho bankovní účet. Napadené rozhodnutí je tak z pohledu krajského soudu zjevně nepřezkoumatelné, a to zejména pro absenci podkladů pro jeho vydání, které musí být založeny ve správním spisu, byť se jedná i o skutečnosti známé správnímu orgánu z úřední činnosti. Navíc ani z odůvodnění napadeného rozhodnutí není zřejmé, zda se správní orgány zabývaly rovněž skutkovou podstatou uvedenou ve větě druhé § 33 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Krajský soud uzavřel, že obě správní rozhodnutí jsou nepřezkoumatelná, neboť nejsou v souladu zejména s § 68 odst. 2 a 3 správního řádu.

V **kasační stížnosti** proti napadenému rozsudku stěžovatel uvedl, že proti němu brojí z důvodů uvedených v ustanovení uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Stěžovatel především podotkl, že posuzovaná právní otázka je pro něho zásadního významu a dotýká se běžného postupu správního orgánu při posuzování žádostí o přiznání dávky. Právní závěr krajského soudu je postaven na stanovisku, že je třeba provést dvě varianty výpočtu sociální dávky, přičemž podle jeho názoru má být zohledněna ta

varianta, která je pro žadatele nejpříznivější. Konkrétně stěžovatel namítl, že rozhodným obdobím pro posouzení započitatelných příjmů při hodnocení projednávané žádosti o dávku doplatek na bydlení od 1. 8. 2010 jsou měsíce květen, červen, a červenec, přesto však po něm krajský soud požaduje, aby zohlednil příjmy v měsících duben až červen. Stěžovatel zásadně nesouhlasí s citovaným právním názorem krajského soudu, neboť § 6 zákona č. 110/2006 Sb. uvádí, co se považuje pro účely výpočtu dávky za příjem a za který měsíc je konkrétně podpora v nezaměstnanosti vyplacena. Krajský soud se rovněž nevypořádal s faktem, že podpora v nezaměstnanosti byla stěžovateli vyplacena za 5 kalendářních měsíců, a při požadovaném rozložení celkové částky 28.008 Kč do měsíců duben až červen je tudíž nutno rozložit tuto částku i do měsíců únor a březen, v nichž byl žalobce také zabezpečován dávkami pomoci v hmotné nouzi. Stěžovatel dále poukázal na to, že pokud by v měsících únor až červen 2010 zohlednil fakticky nevyplacenou podporu v nezaměstnanosti, nebyl by tento postup ani v souladu s účelem právní úpravy pomoci v hmotné nouzi, neboť by vznikla situace, kdy v některých měsících by mu nevznikl nárok na příspěvek na živobytí, který fakticky pobíral, kvůli vyšším příjmům, v důsledku čehož by mu nevznikl ani nárok na doplatek na bydlení. K názoru krajského soudu, že není zřejmé, zda se správní orgány zabývaly i větou druhou § 33 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi, stěžovatel uvedl, že se v předmětné věci nejednalo o situaci, že by příspěvek na živobytí nebyl přiznán z důvodu, že příjem osoby přesáhl částku živobytí osoby, ale nepřesáhl 1,3 násobek částky živobytí osoby. Ke krajským soudem shledanému rozporu mezi skutkovým stavem, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, a podklady obsaženými ve správním spisu, stěžovatel uvedl, že prvostupňový orgán při vyhodnocování dávkových nároků žalobce používá program OKNouze v souladu s § 52 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Spisová dokumentace v písemné podobě tedy obsahuje podklady poskytnuté žalobcem a podklady, které třetí osoby poskytly v písemné podobě. Při tisku všech podkladů do spisu by se vytratil účel elektronického předávání informací. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci zpět krajskému soudu k dalšímu řízení.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalobce uvedl, že považuje napadený rozsudek za věcně správný, neboť spočívá na správných skutkových zjištěních a správném právním posouzení věci. Žalobce tak sdílí závěr soudu o nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí stěžovatele i prvostupňového orgánu, neboť jejich závěry nemají dostatečnou oporu ve správním spisu, nevycházejí ze spolehlivě zjištěného stavu věci a jsou navíc nepřesvědčivé, neboť postrádají dostatečné a srozumitelné odůvodnění. Správními orgány nebylo uvedeno, kterého dne byla skutečně žalobci vyplacena jednorázová podpora v nezaměstnanosti ve výši 28.008 Kč, a ani to, zda se zabývaly ustanovením § 33 odst. 2 věty druhé zákona o pomoci v hmotné nouzi. Dále uvedl, že stěžovatel postupoval nepředvídatelně a bylo v důsledku chyb při dokazování porušeno právo žalobce na spravedlivé správní řízení. Stran právního posouzení věci je významné pouze to, v jakém období měly být jednotlivé složky částky podpory v nezaměstanosti splatné a kdy měly být skutečně vyplaceny. Z částky 28.008 Kč byly pokryty potřeby žalobce za minulé období. Vzhledem k uvedeným vadám a zásadním pochybnostem žalobce navrhl zamítnutí kasační stížnosti a potvrzení napadeného rozsudku.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil následující skutečnosti:

Z odpovědi Úřadu práce v Chebu ze dne 13. 7. 2010 vyplývá, že žalobce byl v době od 18. 1. 2010 až do uvedeného data vypravení tohoto potvrzení v evidenci uchazečů o zaměstnání. Podpora v nezaměstnanosti byla žalobci vyplacena dne 9. 7. 2010, a to za měsíce leden až červen 2010 v následujících částkách: červen 2010 – 2.590 Kč, květen 2010 – 4.848 Kč, duben – 5.077 Kč, březen – 5.912 Kč, únor – 6.600 Kč, leden – 2.981 Kč. Z těchto plateb byly sraženy částky 254 Kč a 484 Kč. Podle podacího razítka byla odpověď ÚP v Chebu doručena prvostupňovému orgánu dne 13. 7. 2010.

Samotný spisový přehled čítající dvě strany za období 26. 11. 2010 – 31. 1. 2011 neobsahuje zmínku o přípisu Úřadu práce v Chebu o vyplacení částek podpory v nezaměstnanosti za měsíce leden až červen 2010. Ke spisu jsou však připojeny tři složky příloh č. 3, 4 a 5, z nichž příloha č. 5 obsahuje označenou odpověď ÚP v Chebu na dotaz prvostupňového orgánu stran vyplacení podpory v nezaměstnanosti.

Z potvrzení ÚP v Chebu ze dne 24. 5. 2011, které si vyžádal v řízení o žalobě krajský soud, vyplývá, že rozhodnutí stěžovatele o odvolání proti rozhodnutí ÚP v Chebu ze dne 8. 4. 2010, č. j. CHB-456/2010-VE, nabylo právní moci dne 25. 6. 2010, a proto byla podpora v nezaměstnanosti vyúčtována žalobci dne 9. 7. 2010, tedy v nejbližším řádném termínu výplaty. Samotná částka podpory v nezaměstnanosti po provedených srážkách v souhrnné výši 27.270 Kč byla žalobci uhrazena dne 15. 7. 2010.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou oprávněnou a je proti označenému rozsudku přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek městského soudu i řízení, jež jeho vydání předcházelo, jak v rozsahu a mezích uplatněných kasačních důvodů, tak i v souladu s § 109 odst. 3 a 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost **je důvodná.**

Nejvyšší správní soud podotýká, že od 1. 1. 2012 došlo ke změně kompetencí jednotlivých správních orgánů na úseku výkonu státní správy ve věcech pomoci v hmotné nouzi. Podle ustanovení čl. VIII bod 10 zákona č. 366/2011 Sb. s účinností od tohoto data nejsou již odvolacím orgánem ve věcech dávek pomoci v hmotné nouzi krajské úřady, ale Ministerstvo práce a sociálních věcí, které nastoupilo do řízení o žalobě proti napadenému rozhodnutí místo původního žalovaného a je v tomto řízení stěžovatelem. Podle ustanovení § 69 s. ř. s. platí, že účastníkem řízení (žalovaným) je správní orgán, který rozhodl v posledním stupni, nebo správní orgán, na který jeho působnost přešla; ve smyslu ustanovení § 105 odst. 1 s. ř. s. pak dále platí, že účastníky řízení o kasační stížnosti jsou stěžovatel a ti, kteří byli účastníky původního řízení.

V prvé řadě je třeba uvést, že mezi stranami není sporný skutkový stav předmětné věci, nýbrž její právní posouzení, které podle názoru stěžovatele není možné vyložit tak, jak to učinil krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.].

Právní úprava poskytování doplatku na bydlení je obsažena v zákoně č. 111/2006

Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“) a v zákoně č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon č. 110/2006 Sb.). Při posouzení zákonnosti postupu správních orgánů i krajského soudu je třeba vycházet z právního stavu v době vydání napadeného rozhodnutí. Podle ustanovení § 7 odst. 2 písm. b) zákona č. 110/2006 Sb. se za započitatelný příjem pro účely posuzování hmotné nouze považují také podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci. Tento druh příjmu se ve smyslu navazujícího ustanovení § 9 odst. 1 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi považuje za příjem pro účely tohoto zákona pouze ve výši 80 %. Posuzování příjmů je upraveno v § 6 zákona č. 110/2006 Sb., podle něhož (odst. 1) se posouzení, zda příjem osoby dosahuje částky životního minima nebo existenčního minima, provádí tak, že se porovnává úhrn jejích započitatelných příjmů s částkou životního minima nebo existenčního minima. Pokud jsou však osoby posuzovány podle tohoto zákona společně, porovnává se úhrn započitatelných příjmů všech společně posuzovaných osob s úhrnem částek životního minima posuzovaných osob. Podle § 6 odst. 2 téhož zákona platí, že *nestanoví-li zvláštní právní předpisy jinak, zjišťují se příjmy posuzovaných osob vyplacené v kalendářním měsíci, který předchází kalendářnímu měsíci, v němž se posuzuje, zda příjmy osob dosahují částek životního minima nebo existenčního minima.* Započitatelný příjem se posuzuje za rozhodné období, které činí v souladu s § 10 odst. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi u opakujících se dávek období 3 kalendářních měsíců předcházejících aktuálnímu kalendářnímu měsíci, kterým je měsíc podání žádosti o dávku, resp. měsíc, pro který je posuzováno splnění podmínek nároku na dávku.

Podmínky nároku na doplatek na bydlení upravuje § 33 zákona o pomoci v hmotné nouzi, podle něhož *nárok na doplatek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu, který užívá byt, jestliže by po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení byl*

a) jeho příjem (§ 9 odst. 1) zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí nižší než částka živobytí osoby (§ 24), nebo

b) příjem společně posuzovaných osob (§ 9 odst. 1) zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí nižší než částka živobytí společně posuzovaných osob (§ 24).

Podle ustanovení § 33 odst. 3 věta první a druhá platí, že *podmínkou nároku na doplatek na bydlení je získání nároku na příspěvek na živobytí a nárok na příspěvek na bydlení podle zvláštního právního předpisu[12]). Doplatek na bydlení lze přiznat, s přihlédnutím k jejím celkovým sociálním a majetkovým poměrům, také osobě,* ***které příspěvek na živobytí nebyl přiznán z důvodu, že příjem osoby nebo společně posuzovaných osob přesáhl částku živobytí osoby nebo společně posuzovaných osob, ale nepřesáhl 1,3násobek částky živobytí osoby nebo společně posuzovaných osob.***

V předmětné věci šlo o odejmutí dávky pomoci v hmotné nouzi – doplatku na bydlení, které je upraveno v ustanoveních § 44 – § 45 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Podle ustanovení § 44 odst. 1 tohoto zákona platí, že pokud se změní skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku nebo její výplatu tak, že nárok na dávku nebo na její výplatu zanikne, dávka se odejme nebo její výplata zastaví od prvního dne následujícího po období, za které již byla poslední výplata dávky provedena. Podle ustanovení § 45 odst. 2 téhož zákona pak platí, že *dávka neprávem přiznaná, vyplácená, nebo vyplácená ve vyšší částce, než v jaké náleží,*

se odejme nebo se její výplata zastaví nebo sníží, a to ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které již byla vyplacena.

Po shrnutí právní úpravy poskytování a odnímání doplatku na bydlení coby dávky pomoci v hmotné nouzi přistoupil Nejvyšší správní soud k přezkumu právního názoru krajského soudu vyjádřeného v napadeném rozsudku. Není možné souhlasit s názorem krajského soudu, že „*...z žádného dokladu nevyplývá, kdy byla žalobci skutečně vyplacena částka 28.008 Kč uvedená jako příjem žalobce v měsíci červenci 2010*“, ačkoliv ve správním spisu je založena příloha č. 5, v níž je založeno potvrzení ÚP v Chebu ze dne 13. 7. 2010 doručené podle podacího razítka téhož dne prvostupňovému orgánu, v němž je naprosto jednoznačně sděleno, že žalobci byly vyplaceny převodem z účtu na podpoře v nezaměstnanosti za období leden 2010 až červen 2010 částky: červen 2010 – 2.590 Kč, květen 2010 – 4.848 Kč, duben – 5.077 Kč, březen – 5.912 Kč, únor – 6.600 Kč, leden – 2.981 Kč. Z těchto plateb byly sraženy částky 254 Kč a 484 Kč. Jako datum platby (tzn. odeslání peněžních prostředků) je uvedeno datum 9. 7. 2010. Pokud krajský soud rozporoval přezkoumatelnost či dokonce pravdivost tohoto zjištění, které navíc bylo potvrzeno i v řízení o žalobě na základě vyžádaného potvrzení ÚP v Chebu ze dne 24. 5. 2011 (kde navíc bylo specifikováno přesně i datum vyplacení této částky žalobci – tj. dne 15. 7. 2010 a celková částka vyplacené podpory v nezaměstnanosti činila 27.270 Kč, která odpovídá součtu částek uvedených na potvrzení založeném ve správním spisu), pak krajský soud nemohl logicky dospět k výše uvedenému závěru o nedostatečném zjištění skutkového stavu věci prvostupňovým orgánem.

K tomu Nejvyšší správní soud navíc podotýká, že toto skutkové zjištění žalobce sám nerozporoval ani v žalobě, ani posléze ve vyjádření ke kasační stížnosti. Jelikož částka byla zaslána žalobci převodem z účtu, a nikoliv poštovní poukázkou či vyplacena v hotovosti, je rovněž zřejmé, že krajským soudem postrádaný doklad o přijetí (vyplacení) těchto částek podpory v nezaměstnanosti má ve své dispozici sám žalobce (výpis z účtu) a krajskému soudu nic nebránilo v tom tuto skutečnost dále dokazovat při jednání (na kterém oba účastníci trvali), a to ve smyslu zásady plné jurisdikce (§ 52, § 77 odst. 2 s. ř. s.). Takto ovšem krajský soud nepostupoval a místo toho se uchýlil k úvaze o nepřezkoumatelnosti obou správních rozhodnutí, která při takto zjištěném skutkovém stavu nebyla na místě. Související úvaha krajského soudu o tom, že je sporné, zda bylo uvedené potvrzení v době rozhodování prvostupňového orgánu součástí správního spisu, není rovněž správná, neboť na kopii uvedené písemnosti založené ve spisu je čitelný otisk podacího razítka prvostupňového orgánu. Za této situace Nejvyšší správní soud nepovažuje za rozhodné, že tato písemnost není uvedena ve spisovém přehledu správního spisu, byť by tam uvedena býti měla. Na průkaznosti skutkového závěru, že žalobci byla vyplacena v měsíci červenci 2010 podpora v nezaměstnanosti ve výši 27.270 Kč to nic nemění, přičemž z tohoto závěru měl krajský soud při právním posouzení věci vycházet. Argumentace krajského soudu tak v tomto ohledu sama trpí nepřezkoumatelností ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Na okraj lze uvést, že rozdíl v částce uvedené v napadeném rozhodnutí (28.008 Kč), která představuje součet částek podpory v nezaměstnanosti za měsíce leden až červen 2010, a částky 27.270 Kč, která představuje vyplacenou podporu v nezaměstnanosti po provedených srážkách, představuje spíše formulační nedostatek původního žalovaného, což takto vyhodnotil i krajský soud.

Krajský soud navíc opomněl v odůvodnění této otázky uvést, že prvostupňovému rozhodnutí předcházelo rozhodnutí o odnětí příspěvku na živobytí ode dne 1. 8. 2010, přičemž v důsledku odvolání žalobce nabylo rozhodnutí původního žalovaného v této věci ze dne 17. 1. 2011, č. j. 84/SZ/11-3, právní moci až dne 20. 1. 2011. Původní žalovaný tedy správně při vydání napadeného rozhodnutí (2. 3. 2011) vycházel z toho, že žalobci nesvědčil ke dni 1. 8. 2010 nárok na příspěvek na živobytí, čímž nebyla splněna jedna z podmínek ustanovení § 33 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Krajský soud navíc dovodil, že se správní orgány měly zabývat také ustanovením § 33 odst. 3 věty druhé zákona o pomoci v hmotné nouzi, tedy situaci, kdy doplatek na bydlení lze přiznat, s přihlédnutím k jejím celkovým sociálním a majetkovým poměrům, také osobě, které příspěvek na živobytí nebyl přiznán z důvodu, že příjem osoby nebo společně posuzovaných osob přesáhl částku živobytí osoby nebo společně posuzovaných osob, ale nepřesáhl 1,3 násobek částky živobytí osoby nebo společně posuzovaných osob. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že toto pravidlo má své místo při rozhodování o přiznání či nepřiznání doplatku na bydlení, přičemž je vázáno na poměrně široké správní uvážení. V posuzované věci je však přezkoumáváno rozhodnutí o odnětí doplatku na bydlení z důvodu změny skutečností rozhodných pro nárok na dávku, na jejichž základě byl doplatek na bydlení přiznán. Tato změna spočívala v tom, že žalobci zanikl, s ohledem na příjem předmětné částky podpory v nezaměstnanosti, nárok na příspěvek na živobytí (o čemž bylo samostatně pravomocně rozhodnuto), a tudíž pro odpadnutí této zákonné podmínky, na niž bylo v případě žalobce přiznání doplatku na bydlení navázáno, následně muselo také dojít k zániku nároku žalobce na předmětný doplatek na bydlení. Absenci úvahy o zohlednění pravidla v ustanovení § 33 odst. 3 věty druhé zákona o pomoci v hmotné nouzi v napadeném rozhodnutí původního žalovaného o odnětí doplatku na bydlení tak nelze považovat za důvod jeho nepřezkoumatelnosti.

Stran samotného právního posouzení věci je třeba vyslovit souhlas s výkladem žalovaného, který vychází z toho, že pro posouzení nároku na doplatek na bydlení se hodnotí období 3 měsíců zpětně před měsícem, v němž má dojít ke vzniku nároku na tuto dávku, a stejně tak je třeba vycházet z toho, že vyplacená podpora v nezaměstnanosti v částce 27.270 Kč představovala příjem žalobce za měsíc červenec 2010. U započitatelného příjmu podle zákona o pomoci v hmotné nouzi totiž není podstatné, kdy vznikl nárok na peněžité plnění (za jednotlivé měsíce leden až červen 2010), nýbrž okamžik, kdy toto peněžité plnění bylo žadateli o dávku (resp. jejímu poživateli) vyplaceno. Správní orgány tedy naložily s prokázaným příjmem žalobce za měsíc červenec 2010 zcela v souladu se zákonem. Proto je třeba zásadně odmítnout právní názor krajského soudu, že orgány pomoci v hmotné nouzi měly při novém posouzení dávkových nároků žalobce postupovat ve dvou variantách započtení rozhodného příjmu za posuzované období a zvolit tu z nich, která je pro žalobce příznivější. Takový postup není ve smyslu zákonné právní úpravy poskytování dávek pomoci v hmotné nouzi přípustný a právní názor krajského soudu je tak v tomto ohledu nezákonný ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

S krajským soudem lze souhlasit pouze v jeho kritice strohosti až nedostatečnosti odůvodnění správních rozhodnutí, tedy zejména prvostupňového rozhodnutí. Nejvyšší správní soud poukazuje na to, že orgány pomoci v hmotné nouzi v souladu se zákonem používají k samotnému výpočtu počítačového programu. Ani to by však nemělo mít za následek absenci náležitostí výroku a odůvodnění rozhodnutí, zvláště, je-li jím nepříznivě

zasahováno do právní sféry žadatele o dávku pomoci v hmotné nouzi (viz k tomu v obecné rovině např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 4 Ads 14/2009 – 37, přístupný na www.nssoud.cz). Prvostupňové rozhodnutí takovými vadami skutečně trpělo (nepřesnost výroku – absence výše odnímané dávky i datum jejího přiznání), jakož i nedostatky v odůvodnění (specifikace rozhodnutí o odnětí příspěvku na živobytí i příjmu z podpory v nezaměstnanosti). Nejvyšší správní soud však v této souvislosti reflektuje zvláštní povahu tohoto řízení, jakož i účel rozhodování (efektivní posouzení nároku na sociální dávku), přičemž záruku přezkoumatelnosti (a související úplnosti a přesvědčivosti odůvodnění) celého procesu posouzení nároku na dávku pomoci v hmotné nouzi a správnosti její výše je třeba spatřovat především v odvolacím řízení, které s účinností od 1. 1. 2012 zajišťuje stěžovatel prostřednictvím svého odborného aparátu. V posuzované věci lze správním rozhodnutím vytýkat tuto – v případě prvostupňového rozhodnutí až formulářovou – strohost, která však v kontextu zavedené správní praxe, spisové dokumentace a odůvodnění napadeného rozhodnutí původního žalovaného neměla za následek jejich nepřezkoumatelnost pro nesrozumitelnost, ani pro nedostatek důvodů [§ 76 odst. písm. a) s. ř. s.], a nebyla ani založena na nesprávně zjištěném skutkovém stavu [§ 76 odst. písm. b) s. ř. s.].

Nejvyšší správní soud shledal, že stěžovatelova kasační stížnost je důvodná, a proto v souladu s ustanovením § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil napadený rozsudek a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení a novému rozhodnutí věci. V tomto řízení je krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

V novém rozhodnutí krajský soud rovněž rozhodne o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti stěžovatele (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. června 2013

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu